

EUROREGION SILESIA

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Biuletyn Euroregionu Silesia

Czerwiec 2019 • Numer 16

Wiadomości z Euroregionu Silesia

Nowe władze Euroregionu Silesia

Dnia 27 marca 2019 roku odbyło się w Opawie XXII posiedzenie Prezydium Euroregionu Silesia, najwyższego wspólnego organu. Na tym posiedzeniu na stanowisko przewodniczącej Euroregionu Silesia na okres jednego roku wybrano Iżabelę Kalinowską, wiceprezydent Miasta Wodzisław Śląski, a na stanowisko wiceprzewodniczącego Tomáša Navrátila, prezydenta Miasta Opawa. Na czele narodowych części euroregionu stoi obecnie Tomáš Navrátil oraz Grzegorz Gryt, wójt Gminy Lyski.

„Silesianka” na starcie

Na posiedzeniu Komitetu Monitorującego Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska, które odbyło się w dniach 11-12 marca 2019 roku w Brennej, zatwierdzono do dofinansowania projekt Euroregionu Silesia pn. „Silesianka – szlak wież i platform widokowych w Euroregionie Silesia”. Zatwierdzona wartość dofinansowania z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego wynosi 850 947,40 euro. W ramach projektu powstaną trzy nowe wieże widokowe, które wraz z pozostałymi niemal trzydziestoma wieżami i punktami widokowymi po polskiej i czeskiej stronie Euroregionu Silesia zostaną połączone w nowy transgraniczny produkt turystyczny. Realizacja projektu rozpocznie się w październiku 2019 roku i potrwa do września 2021 roku.

Ostatni rok projektu READY TO HELP

Rok 2019 jest ostatnim rokiem realizacji projektu „READY TO HELP – system wspólnej ochrony gmin granicznych w Euroregionie Silesia”, prowadzonego pod kierownictwem Euroregionu Silesia od października 2017 przez dziewięć przygranicznych polskich i czeskich gmin. W zeszłym roku w ramach projektu odbyło się spotkanie inauguracyjne wszystkich partnerów oraz 22 polskich i czeskich jednostek ochotniczych straży pożarnych zaangażowanych w projekt. Zakupiono trzy z planowanych czterech pojazdy ratowniczo-gaśnicze i innego wyposażenia technicznego dla poszczególnych jednostek, zorganizowano dwa międzynarodowe ćwiczenia taktyczne oraz dwa turnusy zgrupowania weekendowego w Głównej Szkole Służby Pożarniczej w Jánských Koupelach. W tym roku, 17 maja, odbyły się trzecie w kolejności międzynarodowe ćwiczenia taktyczne, a ostatnie zaplanowano na wrzesień. Oprócz tego przewidziane są: zakup ostatniego pojazdu gaśniczego, ukończenie analizy systemu wspólnej ochrony gmin granicznych w Euroregionie Silesia oraz opracowanie krótkiego i przystępnego podręcznika wspólnej ochrony dla jednostek OSP, pomocnego w przeprowadzaniu działań po drugiej

stronie granicy. Projekt zakończy się spotkaniem końcowym w listopadzie 2019 roku, na którym m.in. zostaną omówione wspólne działania na okres trwałości projektu do 2025 roku.

Aktualizacja i wdrażanie dokumentu pn. Strategia rozwoju Euroregionu Silesia na lata 2014-2020

Do końca czerwca 2019 roku zostanie zakończona aktualizacja wspólnego dokumentu strategicznego dla Euroregionu Silesia, opracowanego w latach 2013-2014. W jego aktualizacji uczestniczą pracownicy obu części Euroregionu Silesia, członkowie wspólnej grupy roboczej ds. wdrażania strategii oraz konsultanci eksternistyczni z obu stron granicy. W roku ubiegłym oraz bieżącym realizowano wybrane działania ujęte w tym strategicznym dokumencie.

Dnia 14 maja 2019 roku odbyło się w Odrach tematyczne spotkanie pn. „Rzeka Odra jako inspiracja w projektach transgranicznych”. Jego celem było zaprezentowanie na przykładzie rzeki Odry różnych projektów transgranicznych, które łączą wspólną tematykę, oraz zainspirowanie do dalszych projektów transgranicznych o innej ciekawej tematyce.

Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Silesia wszedł w drugi etap realizacji

Z nadejściem 2019 roku rozpoczęto drugi etap realizacji Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia w ramach Programu INTERREG V-A Republika Czeska – Polska, który potrwa do czerwca 2023 roku. Szczegółowe informacje nt. pierwszego etapu, a także informacje o środkach finansowych dostępnych dla wnioskodawców w drugim etapie, znajdują Państwo na stronach 4-5 niniejszego biuletynu. Najbliższy termin składania wniosków o dofinansowanie mija 3 września 2019 roku. Wstępne terminy naborów w 2020 roku, które wymagają jeszcze zatwierdzenia przez Euroregionalny Komitet Sterujący, ustalono na 3 marca 2020 roku i 7 września 2020 roku. Wszystkie niezbędne informacje można znaleźć na stronach www.euroregion-silesia.cz i www.euroregion-silesia.pl

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PŘEKRAČUJEME HRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

CO NAS CZEKA W CZERWCU 2019 ROKU

- **6-7 czerwca, Cieszyn:** 25. posiedzenie Polsko-Czeskiej Komisji Międzyrządowej ds. Współpracy Transgranicznej
- **9-11 czerwca, Województwo Śląskie i Kraj Morawskośląski:** rajd rowerowy po polsko-czeskim pograniczu w ramach programu INTERREG V-A RCz-Polska
- **13 czerwca, Racibórz:** 7. posiedzenie Euroregionalnego Komitetu Sterującego Euroregionu Silesia
- **15 czerwca, Praga:** „Polski dzień – otwarte ogrody Ambasady” – prezentacja euroregionów czesko-polskiego pogranicza w ogrodach Ambasady Rzeczypospolitej Polskiej w Pradze
- **17 - 19 czerwca:** wyjazd studyjny do Województwa Śląskiego w ramach projektu flagowego „Wspólne dziedzictwo”
- **24 czerwca:** końcowe spotkanie w ramach projektu „Aktualizacja i wdrażanie Strategii Rozwoju Euroregionu Silesia na okres 2014-2020”

Biuletyn Euroregionu Silesia nr 16 / czerwiec 2019

Wydawca: Euroregion Silesia – CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika
Redakcja: Jana Novotná Galuszková, Iwona Paprotny, Daria Kardaczyńska, Leonard Fulneček
Adres redakcji: Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 553 756 220,
e-mail: euroregion.silesia@opava-city.cz, www.euroregion-silesia.cz

Zdjęcia: archiwum Euroregionu Silesia, członków i odbiorców końcowych archiwum Euroregionu Glacensis, archiwum WSG – Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie
zdjęcie na stronie tytułowej: jeden z budynków Uniwersytetu Śląskiego w Opawie

Tłumaczenie: Karina Kurková

Opracowanie graficzne: Pavel Bárta

Druk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Nakład: 1 000 egz.

Numer ewidencyjny MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Egzemplarz bezpłatny

FELIETON

Co by było, gdyby...

Kiedy tak siedziałam na naszej konferencji z okazji 20-lecia Euroregionu Silesia, obok Jany (mojej koleżanki z czeskiego sekretariatu Euroregionu Silesia), a na mównicy przemawiał jeden z założycieli Euroregionu, pomyślałam sobie... Co by było, gdybym nie zdecydowała się zmienić pracy, tj. odejść z Banku i zacząć pracować w instytucji non-profit? Później, gdy okazało się na końcu konferencji, że całą prowadziłam w marynarce Jany, bo swoją z tego przejęcia gdzieś zapodziałam... kolejny raz o tym pomyślałam. Drugiego dnia, kiedy wielkie emocje po „naszym” 20-leciu opadły, znów mnie ta myśl dopadła. Co ja tutaj robię? Co by było, gdyby...? Czy nadal pracowałabym w Banku i „wykonywała plany”? Czy może byłabym księgową albo pracowałabym w jakiejś fabryce ;-). Jak to się stało, że trafiłam z Banku do instytucji, gdzie zysk się nie liczy, choć w sumie trochę tak, bo z czegoś trzeba żyć. Jak szybko minęło to ostatnie kilka lat? I zaraz zaczęły mi się przypominać wszystkie nasze spotkania, konferencje, komisje, szkolenia i warsztaty. Wszyscy wspinali ludzie, których spotkałam i poznałam. Wszystkie projekty, cała współpraca transgraniczna i to, o co w sumie w niej chodzi. Chyba każdy rozumie to na swój sposób, ale ważne, żeby chcieć współpracować. Chcieć robić coś razem, pomimo, że czasami nie jest to łatwe, nawet na naszej polsko-czeskiej granicy (choć koledzy z polsko-niemieckiej czy polsko-białoruskiej granicy zawsze nam powtarzają, że „Wy to z tymi Czechami to się macie fajnie”). Zawsze najbardziej cieszy mnie, gdy projekt się kończy i widzę, że wniósł on coś nowego i że jego realizatorzy już snują plany na kolejne projekty. Że mogę pojechać w jakieś miejsce i odpocząć w miejscu realizacji jednego z naszych projektów. Że komuś się chciało to wymyśleć, napisać, zrealizować... i rozliczyć 😊. Że to, co robimy jako Euroregion Silesia ma sens, te nasze projekty własne i pomysły. A kiedy w chwilach totalnego nagromadzenia spraw i poczucia, że tego wszystkiego nie da się ogarnąć, że terminy nas gonią, że wszyscy chcą wszystko na już i chyba ucieknę, wtedy przypomina mi się taki e-mail otrzymany od beneficjenta:

... chciałem przekazać Pani kilka informacji na temat jutrzejszego wyjazdu... Proszę, aby Pani się odpowiednio ubrała, mianowicie zalecam ubranie bądź krótkich spodenek bądź spodni, ale z możliwością podwinięcia nogawek powyżej kolan. W niedzielę był poziom rzeki do kolan. Oczywiście jakieś buty pozwalające na przeprawę przez rzekę. Niestety pogoda jest taka, a nie inna, więc jest błoto...

Jeżeli jeszcze miałaby Pani jakieś pytania to proszę dzwonić... Wtedy zrozumiałam, że nie

będzie to „typowy” monitoring 😊. Zadzwoiłam... Zapytałam, gdzie to w sumie ma być, przecież jest to obóz dla dzieci, co prawda pod namiotami, ale nie wiedziałam, że ma to być jakiś survival...

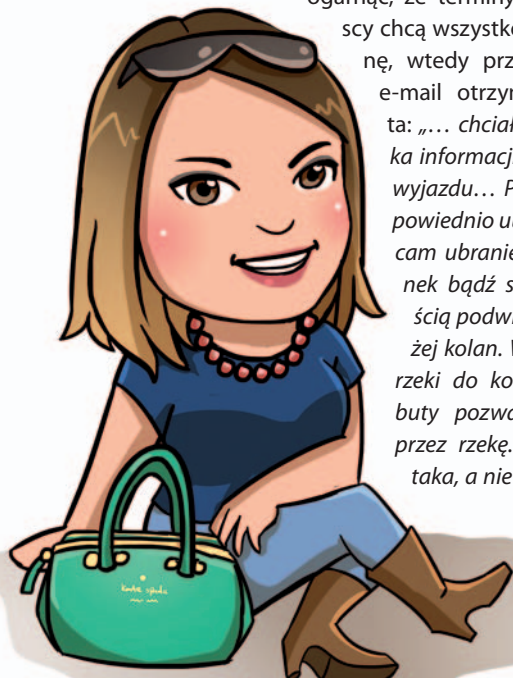
Pan krótko mi to opowiedział, a następnie stwierdził, że mi to opiszę i wyśle e-mailem, bo mogę coś zapomnieć lub pomieszać (prawda, blondynka 😊)... i dostałam tego maila... Szczegółowa instrukcja dotarcia na miejsce monitoringu w ramach Funduszu Mikroprojektów: „Trzeba się udać z Vítkova w kierunku na Odry. Po kilku kilometrach będzie tablica z nazwą..., która skieruje Was na prawo. W... po lewej stronie będzie gospoda. Zaraz za nią należy skrócić w lewo. Po niecałym kilometrze będzie miejsce pątnicze z dość wielkim parkingiem i restauracją, wszystko umiejscowione po lewej stronie drogi. Następnie należy przejechać przez mostek, a za nim w prawo wokół obozowiska..... Mniej więcej po 500 metrach będzie rozwidlenie dróg. Zaleca się zostawienie auta w tym miejscu, ponieważ dalsza droga prowadzi na wzgórze i znajduje się tam znak „zakaz wjazdu”. Piechotą należy przejść ok. 2 km aż do lasu. Droga tutaj zacznie się wznosić pod górę, jednakże należy skrócić na leśną ścieżkę w prawo. Jeżeli po prawej stronie słychać szum rzeki Odry, to na pewno jest to dobra ścieżka. Należy iść dalej lasem ok. 400m, aż trafi się na „bród” przez rzekę. Po drugiej stronie rzeki należy przejść ok. 100 m, a po tym odcinku powinna ukazać się leśna polana z bazą noclegową... i flagi UE, PL i CZ. To znaczy, że jesteście na miejscu”.

Czy to nie jest wspaniały, szczegółowy opis miejsca realizacji działania projektowego? To przykład zwłaszcza do tych, którzy piszą nam jednym zdaniem i mają nadzieję, że nie dotrzemy na czas, ale my zawsze dajemy radę 😊. Ten opis pokazuje także, jak bardzo poważnie nasi beneficjenci podchodzą do kwestii mikroprojektów, jak przez te lata nauczyli się, że Fundusz mikroprojektów to poważna sprawa. Ale może jednak czas „im” trochę odpuścić... Może kolejny okres programowania przyniesie oczekiwane uproszczenia o jakich ciągle tylko słyszymy.

Uśmiech na twarzy za każdym razem, kiedy mi się ten mail przypomina i jeszcze kilka innych, ciekawych, prawdziwych anegdot zapisanych u nas w „tajemniczym” notatniku księgowej, zawsze poprawiają mi humor. Poza tym, z roku na rok moja koleżanka Jana z czeskiego sekretariatu powtarza mi: „Dario, w przyszłym roku będzie tego mniej, zobaczysz, uspokoi się, będziemy miały więcej czasu na pracę koncepcyjną”. I tak czekam już te „naście” lat i nie mogę się doczekać. Ale chyba lepiej, żeby się to nie spełniło. Lepiej mieć dużo pracy, pomysłów i zadań, bo wtedy człowiek wie, że żyje ;-), a jeszcze jak ma się wokół siebie fajnych ludzi, takich jak nasi pracownicy w polskim i czeskim sekretariacie oraz wsparcie w gminach członkowskich, to tylko o większe finansowanie ze środków unijnych musimy walczyć, a reszta się zrobi.

Teraz już wiem co by było, gdybym została w Banku.... nudziłabym się 😊!

Autorka felietonu **Daria Kardaczyńska** od 2007 roku jest dyrektorem polskiego sekretariatu Euroregionu Silesia.

Podsumowanie pierwszego etapu

Funduszu Mikroprojektów 2014-2020 w Euroregionie Silesia

Na dzień 31 grudnia 2018 roku zakończono pierwszy etap wykorzystywania Funduszu Mikroprojektów w poszczególnych euroregionach w ramach Programu Interreg V-A Republika Czeska – Polska. Alokacja na Fundusz Mikroprojektów, wynosząca 20% środków finansowych programu, tj. 45 244 343 euro łącznie na cały okres programowania, podzielona została na alokacje dla obszarów poszczególnych euroregionów – partnerów Funduszu i dwa etapy. W pierwszym etapie dla każdego Funduszu Mikroprojektów, czyli dla każdego euroregionu, udostępniono $\frac{3}{4}$ przeznaczonej alokacji, a pozostała $\frac{1}{4}$, nazywana rezerwą wykonania, zostanie udostępniona po ocenie realizacji z góry określonych warunków dotyczących pierwszego etapu. Do końca pierwszego etapu każdy euroregion musiał zakontraktować mikroprojekty co najmniej na 35% swojej alokacji, przy czym minimum 10% środków finansowych należało przyznać mikroprojektom z Partnerem Wiodącym (typ A), a przynajmniej 5% miały stanowić umowy z nowymi wnioskodawcami, którzy nie realizowali mikroprojektów w poprzednim okresie programowania. Ostatni waru-

nek dotyczył wskaźników produktu, które należało w poszczególnych osiach priorytetowych zrealizować co najmniej na poziomie 15% ich określonej wartości.

Jak wynika z przedstawionej tabeli, Euroregion Silesia spełnił warunek zakontraktowanych mikroprojektów na poziomie 58,29%, z tego 24,64% to wartość środków przyznanych mikroprojektom z Partnerem Wiodącym, a 17,97% mikroprojektów nowych wnioskodawców. Wśród nowych wnioskodawców po stronie czeskiej to m. in. Szpital Kliniczny w Ostrawie, Biskupstwo Ostrawsko-Opawskie, Trojhalí Karolina, Śląski Aeroklub Zábřeh i Szkoła Podstawowa dla Niepełnosprawnych w Opawie. Po polskiej stronie do Funduszu Mikroprojektów po raz pierwszy aplikowali m. in. Politechnika Śląska dla Centrum Kształcenia Inżynierów z Rybnika, Powiat Wodzisławski dla Zespołu Szkół Ekonomicznych im. Oskara Langego w Wodzisławiu, Stowarzyszenie „Otwarte Serca Dzieciom” oraz Parafia Rzymskokatolicka z Głubczyc. Także wskaźniki produktu, których dla Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia jest łącznie 5, były zrealizowane na wymaganym poziomie.

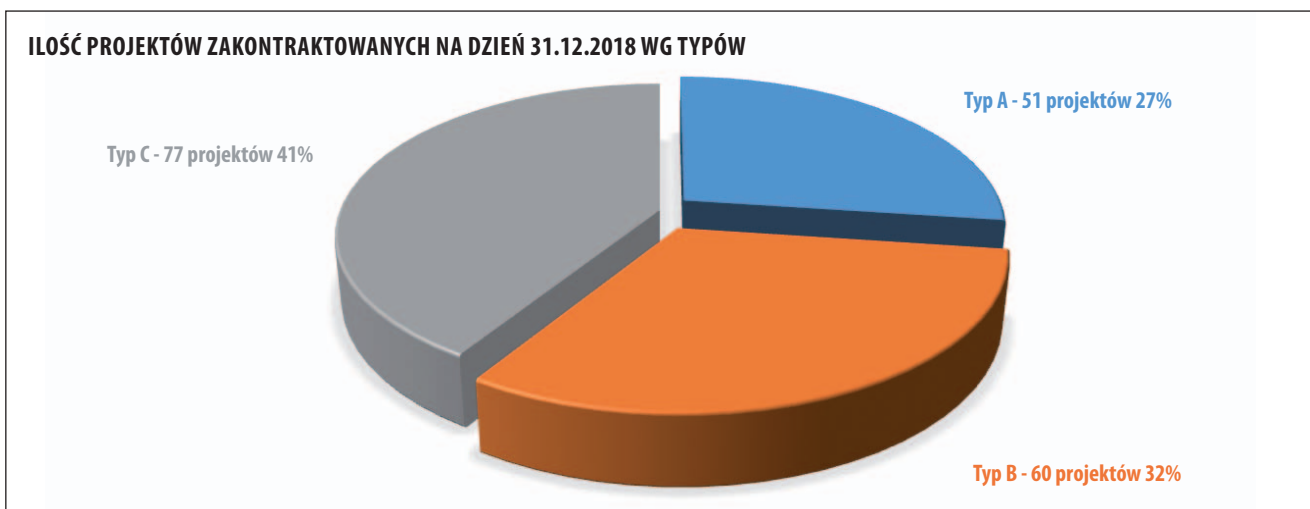
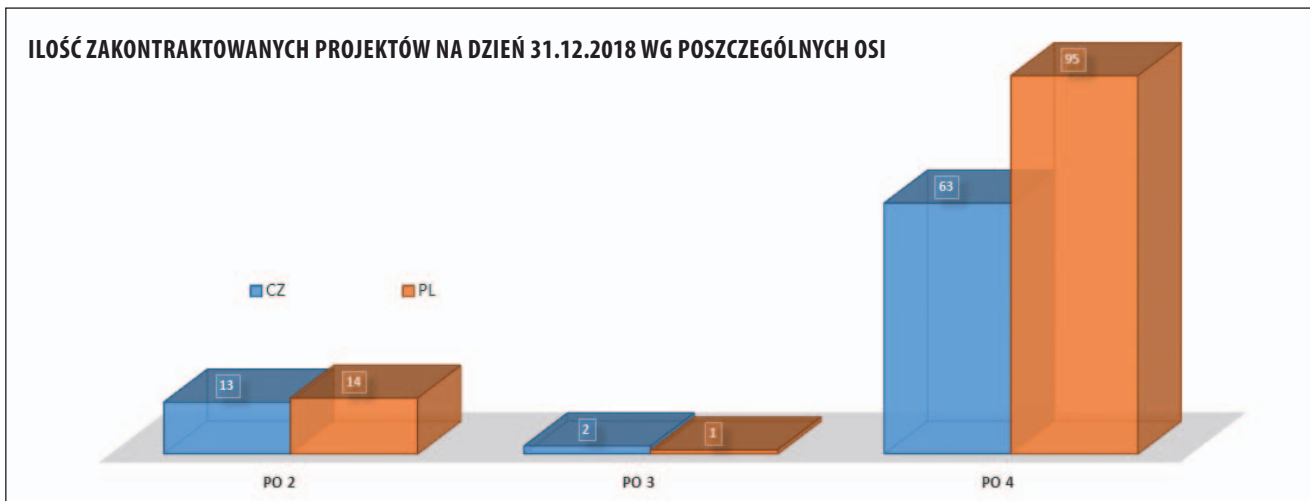
Stan wykorzystania środków Funduszu Mikroprojektów 2014-2020 w Euroregionie Silesia na dzień 31. 12. 2018r.

Numer osi	Nazwa osi priorytetowej	Alokacja w %		Alokacja z EFRR w EUR*	Wykonanie	
					w EUR	v %
2.	Rozwój potencjału przyrodniczego i kulturowego na rzecz wspierania zatrudnienia	30 %	CZ	674 160	481 481,28	71,42 %
			PL	1 168 485	504 872,93	43,21 %
			razem	1 824 645	986 354,21	53,53 %
3.	Edukacja i kwalifikacje	5 %	CZ	112 360	23 360,85	20,79 %
			PL	194 748	31 063,99	15,95 %
			razem	307 108	54 424,84	17,72 %
4.	Współpraca instytucji i społeczności	65 %	CZ	1 460 681	963 059,27	65,93 %
			PL	2 531 717	1 576 554,44	62,27 %
			razem	3 992 398	2 539 613,71	63,61 %
Razem za Fundusz Mikroprojektów w ER Silesia		100 %		6 142 151	3 580 392,76	58,29 %

*Tabela przedstawia środki finansowe w łącznej wysokości, tzn. wraz z rezerwą wykonania, jednak nie obejmuje środków finansowych na obsługę administracyjną Funduszu.

Na dzień 31 maja 2018 roku w Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia za pośrednictwem systemu MS2014+ zarejestrowano 228 wniosków projektowych polskich i czeskich wnioskodawców. Z ogólnej liczby zarejestrowanych wniosków odrzucono 20 wniosków, które nie spełniły kryteriów kontroli kwalifikowalności. Na 6 posiedzeniach i w ramach 4 pro-

cedur obiegowych Euroregionalnego Komitetu Sterującego zatwierdzono łącznie 192 wnioski, przy czym zakontraktowano 188 spośród nich. Sukces wnioskodawców, przewyższający 90% skuteczności może stanowić dużą motywację dla wszystkich, którzy podejmują działania transgraniczne, ale z różnych powodów wahają się, czy złożyć wniosek o dofinansowanie.

Pierwszy etap wykorzystywania Funduszu Mikroprojektów, który rozpoczęto w październiku 2015 roku, już za nami, jednak Fundusz Mikroprojektów w Euroregionie Silesia funkcjonuje nadal. Realiza-

cja Funduszu zakończy się w czerwcu 2023 roku, a więc zainteresowani mogą aplikować o dofinansowanie na swoje projekty transgraniczne jeszcze w ciągu kolejnych dwóch a nawet trzech lat.

Posiedzenia Euroregionalnego Komitetu Sterującego Euroregionu Silesia odbywają się na przemian po polskiej i czeskiej stronie. Dnia 14 czerwca 2018 roku w Opawie odbyło się 6. już w kolejności posiedzenie, które było zarazem ostatnim posiedzeniem w ramach pierwszego etapu Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia.

PRZYGOTOWANIA OKRESU PROGRAMOWANIA 2021-2027 ROZPOCZĘTE

W maju 2018 roku Komisja Europejska opublikowała pierwsze projekty rozporządzeń na nadchodzący okres programowania 2021-2027. Na podstawie projektu rozporządzenia ogólnego, podobnie jak w poprzednim okresie, określono dwa cele polityki spójności:

- ♦ Inwestycje na rzecz zatrudnienia i wzrostu,
- ♦ Europejska współpraca terytorialna (Interreg).

Na cele polityki spójności na okres 2021-2027 przeznaczono kwotę 330,6 mld euro. Regiony spójności, podobnie jak do tej pory, będą podzielone na trzy grupy: **regiony słabiej rozwinięte**, których PKB na mieszkańca wynosi poniżej 75% średniej unijnej, **przejściowe** z PKB mieszczącym się w granicach 75% a 100% średniej unijnej oraz **rozwinięte** z PKB na mieszkańca przekraczającym 100% średniej UE. Maksymalny poziom dofinansowania ze środków UE dla słabiej rozwiniętych regionów powinien wynosić 70%, dla regionów przejściowych maksymalnie 55%, a dla rozwiniętych najwyżej 40%.

W nowym okresie powinno być zdecydowanie mniej celów tematycznych. Z obecnych 11 ich liczba zmniejszy się do 5, które są określone następująco:

- ♦ **Bardziej inteligentna Europa** (ukierunkowanie na innowacje, cyfryzację, transformację gospodarczą i wspieranie małych i średnich firm);
- ♦ **Bardziej zielona, niskowęglowa Europa** (transformacja energetyki, wsparcie OZE, działania w celu realizacji celów klimatycznych);
- ♦ **Bardziej połączona Europa** (strategiczne sieci transportowe i cyfrowe);

- ♦ **Bardziej socjalna Europa** (realizacja Europejskiego Filaru Praw Socjalnych; wsparcie zatrudnienia uwzględniające wymiar jakościowy tworzonych miejsc pracy, edukacja, umiejętności, inkluzja społeczna i równy dostęp do opieki zdrowotnej);
- ♦ **Europa bliższa mieszkańcom** (wsparcie lokalnie realizowanych strategii rozwoju i zrównoważonego rozwoju miast w UE)

W europejskiej współpracy terytorialnej wyznaczono jeszcze poniższe dwa cele tematyczne:

- ♦ **lepsze zarządzanie Interregiem**
- ♦ **bezpieczniejsza i lepiej chroniona Europa**

Zmieni się też struktura europejskiej współpracy terytorialnej. Dotychczasowe trzy komponenty, tj. transgraniczna, międzyregionalna i ponadnarodowa, powinny się przekształcić w poniższych pięć komponentów:

- ♦ współpraca transgraniczna na granicach lądowych
- ♦ współpraca ponadnarodowa i współpraca na granicach morskich
- ♦ współpraca pomiędzy najodleglejszymi regionami
- ♦ współpraca międzynarodowa
- ♦ międzyregionalne inwestycje w innowacje

W projekcie rozporządzenia dotyczącego europejskiej współpracy terytorialnej, tj. „Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie przepisów szczegółowych dotyczących celu Europejska Współpraca Terytorialna (Interreg) wspieranego w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego oraz instrumentów finansowania zewnętrznego” po raz pierwszy w historii ujęto także Fundusze Małych Projektów, konkretnie w artykule 24. Jak wynika z projektu tego rozporządzenia, w przypadku projektów do 100 000 euro dofinansowanie ze środków unijnych będzie przybierało formę kosztów jednostkowych (unit costs), kwot jednorazowych (lump sums) lub stawek ryczałtowych (flat rates), co powinno doprowadzić do znacznego uproszczenia obsługi tych małych projektów.

W trakcie 2018 roku rozpoczęto także przygotowania do nowego programu czesko-polskiej współpracy transgranicznej. Powołano grupę roboczą, tzw. task force, w której swoich przedstawicieli mają także euroregiony. Program powinien być przygotowany do złożenia przez oba rządy jesienią 2020 roku.

Dnia 9 kwietnia 2019 roku w Brukseli odbyło się spotkanie poświęcone funduszom małych projektów i ich przyszłości w programach współpracy transgranicznej. Czesko-polskie pogranicze reprezentował Pavel Branda, członek Europejskiego Komitetu Regionów (w środku), Ondřej Havlíček z Euroregionu Nysa (drugi po prawej) i Jaroslav Štefek z Euroregionu Glacensis (pierwszy po lewej).

Przykłady dobrych praktyk

W ramach przykładów dobrych praktyk chcemy zaprezentować dziś cztery różne projekty, które zostały zatwierdzone do dofinansowania. Pierwszy z nich jest „dużym” projektem z udziałem łącznie 8 partnerów, w tym siedmiu z Euroregionu Silesia, a jednego z Euroregionu Śląsk Cieszyński. Projekt ten poza znaczeniem ponadlokalnym zasługuje na uwagę także z tego powodu, iż pokazuje, jak wiele korzyści może przynieść konstruktywna współpraca wielu samorządów przy realizacji swoich celów i zamierzeń. Drugim z prezentowanych projektów jest projekt wspólny typu A realizowany przez współpracujące już od wielu lat, a jednocześnie sąsiadujące ze sobą przez granicę gminy, które łączy wspólna historia. Dwa ostatnie projekty to partnerskie projekty edukacyjne typu B, w których praktycznie działania w tych pozornie odrębnych projektach doskonale się zazębiają i uzupełniają.

Szlak Górnej Odry – zielone ścieżki pogranicza

Tytułowy „Szlak Górnej Odry” to ponad 150-kilometrowa sieć dróg i ścieżek rowerowych położonych nad górną Odrą na polsko-czeskim pograniczu. Szlak rozpoczyna się w miejscowości Lyski, a kończy w czeskim Boguminie. W ramach projektu wybudowanych zostanie łącznie 16 804 mb ścieżek rowerowych w miastach i gminach wszystkich partnerów projektu. Będą to następujące drogi:

- 1) **gmina Lyski** – 2 odcinki: w Lyskach o długości 657 mb i Żytnej o długości 2050 mb;
- 2) **gmina Kornowac** – 2 odcinki: w Łańcach (700 mb) i Pogrzebieniu (1758 mb);
- 3) **gmina Lubomia** – 1 odcinek o długości 902 mb;
- 4) **gmina Krzyżanowice** – 3 odcinki: w Tworkowie (454 mb), w Bieńkowicach (1383 mb) i między Krzyżanowicami, a Tworkowem (1498 mb);
- 5) **gmina Vřesina** – 1 odcinek o długości 946 mb;
- 6) **gmina Hat’** – 1 odcinek o długości 860 mb;
- 7) **gmina Šilheřovice** – 5 odcinków o łącznej długości 4356 mb;
- 8) **gmina Bohumín** – 1 odcinek, Kopytov–Červín (1240 mb).

Głównym założeniem projektu jest podniesienie atrakcyjności obszaru pogranicza w dorzeczu górnej Odry, w tym na obszarach gmin partnerskich poprzez uzupełnienie brakującej infrastruktury i połączenie jej wspólnym szlakiem. W efekcie ma to pozwolić na zrealizowanie celu głównego projektu, jakim jest zwiększenie „odwiedzalności” tego regionu. Pozwoli to na większe wykorzystanie zasobów przyrodniczych i stworzenie warunków do szybszego rozwoju transgranicznego rynku pracy w branży turystycznej. Celem szczegółowym jest wprowadzenie powstałego szlaku na listę szlaków Greenways, a także rozpropagowanie i promowanie trasy przez oddziały PTTK. Konstrukcja ścieżek w poszczególnych gminach jest bardzo podobna, w zależności od uwarunkowań terenowych szerokość ścieżki wynosi od 1,5 m do 3,5 m. Roboty budowlane przewidują wykonanie odwodnienia, podbudowy z tłucznia kamiennego i nawierzchni z asfaltobetonu. Wyjątkiem będzie ścieżka w gminie Vřesina, która będzie wykorytowana i utwardzona, a nawierzchnia będzie kamienno-trawiasta. W Lyskach na jednym z odcinków obok ścieżki zaprojektowano, ze względów bezpieczeństwa, ciąg pieszy. Poza działaniami inwestycyjnymi, których efektem będzie powstanie transgranicznego szlaku rowerowego z infrastrukturą uzupełniającą, projekt obejmuje także działania promocyjne mające na celu rozpropagowanie końcowego „produktu”. Obejmują one wykonanie folderów i map, strony internetowej i specjalnej aplikacji na urządzenia mobilne. Na zakończe-

nie przewiduje się zorganizowanie specjalnej konferencji tematycznej oraz rajdu rowerowego nowo powstałym „Szlakiem Górnej Odry” połączonego z piknikiem turystycznym. Łączna wartość dofinansowania z EFRR ma wynieść 1 999 605,08 euro.

Na mapie na czerwono oznakowano odcinki, które zostaną wybudowane w ramach projektu. Zaś w kolorze zielonym zaznaczono istniejące już drogi, które zostaną włączone w przebieg całej trasy dla rowerów.

Z historią na rowerze – szlakiem rodu Lichnowskich

Głównym celem projektu było zwiększenie zainteresowania turystów gminami Krzanowice i Chuchelná, które – mimo, iż dziś leżą po obu stronach polsko-czeskiej granicy – powiązane są wielowiekowym kulturowym i historycznym dziedzictwem. Gminy są dobrze ze sobą skomunikowane, a obszar wokół nich nadaje się idealnie do weekendowej turystyki rowerowej. Jedynym manka-

mentem może być brak wystarczającej infrastruktury okołoturystycznej. Temu właśnie miał zaradzić zrealizowany przez obie gminy wspólny projekt. W ramach przedsięwzięcia w Krzanowicach został zaadaptowany dawny budynek dworca kolejowego (na trasie Racibórz–Opawa) na wiatę rowerową oraz jako schronienie przed niekorzystnymi warunkami atmosferycznymi. Dodatkowo w bezpośrednim sąsiedztwie budynku wykonano siłownię pod chmurką oraz specjalne miejsce do grillowania. Powstały także obiekty małej architektury, takie jak ławki, kosze na śmieci, stojaki na rowery, tablice informacyjne, czy pompa ręczna typu abisyńska zabudowana na istniejącej studni. Wszystko to spowodowało, że niegdyś opuszczony i niewykorzystywany dawny dworzec jest na nowo dostępny poprzez wykorzystywanie go do celów turystycznych. W Chuchelnej przygotowana została specjalna strefa o powierzchni 410m² jako miejsce odpoczynku dla rowerzystów. Część została utwardzona, a część pokryta zielenią. Całość wyposażona została w ławki, stojaki na rowery, kosze na śmieci oraz okolicznościową tablicę pamiątkową.

Ponadto w ramach projektu zorganizowany został międzynarodowy rajd rowerowy „Szlakiem rodu Lichnowskich”, a na zakończenie i w ramach promocji całego przedsięwzięcia odbyła się specjalna konferencja. Wartość całkowita projektu wynosiła 95 595,88 euro, z czego dofinansowanie z EFRR to kwota 60 000 euro.

Przebudowa zniszczonego, nieużywanego budynku dworca kolejowego w Krzanowicach pozwoliła na stworzenie jednego z miejsc odpoczynku na szlaku Lichnowskich.

Komunikacja międzyludzka – twarzą w twarz bez Internetu / Mezilidská komunikace – tváří v tvář bez internetu

Dwa projekty o tej samej nazwie realizowały:

Szkoła Podstawowa nr 1 z Oddziałami Integracyjnymi w Raciborzu z czterema szkołami podstawowymi z Ostrawy. Wnioskodawcami projektów było Miasto Racibórz i Miasto Ostrava - dzielnica Moravská Ostrava i Přívoz.

Projekty koncentrowały się na oderwaniu młodego pokolenia od komputerów i Internetu udowadniając, że jest możliwe, aby dobrze się bawić i do-

świadczać dużo ciekawych rzeczy poza wirtualną rzeczywistością. Poza tą wiedzą, uczniowie nauczyli się rozwiązywać sytuacje kryzysowe, bez użycia komputerów i nowoczesnych technologii. Głównym celem projektów było zachęcenie uczniów do komunikowania się ze sobą bez użycia nowoczesnych technologii komunikacyjnych, tzw. twarzą w twarz, poprzez zaoferowanie różnych form aktywności. Projekt miał pomóc uświadomić uczestnikom, jak ważny jest kontakt osobisty oraz zmniejszyć uzależnienie uczniów od nowoczesnych technologii. Kolejnym celem było dalsze pogłębianie współpracy pomiędzy uczestniczącymi w projekcie szkołami podstawowymi oraz poznawanie czesko-polskiego pogranicza poprzez wzajemne spotkania i wymianę doświadczeń uczniów i nauczycieli. Uczniowie szkół podstawowych poprzez zaangażowanie w projekcie poznali życie i zwyczaje swoich rówieśników po drugiej stronie granicy, opierając się na już istniejących relacjach swoich starszych kolegów i koleżanek, powstałych dzięki realizacji wcześniejszych wspólnych projektów. Projekty partnerskie pod nazwą „Komunikacja międzyludzka – twarzą w twarz bez Internetu” rozpoczęły się od wspólnego przygotowawczego kilkudniowego spotkania nauczycieli wszystkich uczestniczących szkół. Działanie pod nazwą „Bądźmy offline” to dwa 5-dniowe turnusy szkoleń z zakresu kompetencji interpersonalnych, podczas których uczestnicy brali udział w treningu kształtującym umiejętności społeczne, takie jak umiejętność współpracy i współdziałania, empatia, kreatywność asertywność, rozwiązywanie konfliktów, rozumienie własnych emocji itp. Zajęcia te odbyły się w Polsce, a uczestniczący w nich uczniowie zostali przygotowani do zadań zaplanowanych podczas kolejnego działania. Tym działaniem było „Życie zaczyna się tam, gdzie kończy się Wi Fi” dwa 5-dniowe turnusy, ale tym razem w Czechach. Uczestnicy projektu realizowali zadania, w których mogli wykorzystywać umiejętności interpersonalne zdobyte podczas poprzednich spotkań. Oczywiście, nie zabrakło także zajęć integrujących uczniów polskich i czeskich szkół. Ogółem w działaniach tych udział wzięło 120 uczniów – 40 uczniów z Raciborza i 80 z Ostrawy. Podsumowanie projektu odbyło się w wielofunkcyjnej auli GONG w Dolní oblasti Vítkovic. W spotkaniu brali udział wszyscy uczestnicy projektu oraz dyrektorzy szkół partnerskich i urzędów. Zorganizowana została wystawa zdjęć z realizacji działań projektowych oraz zaprezentowane zostały nagrodzone filmiki nagrane przez uczniów podczas realizacji projektu. Zatwierdzona wartość dofinansowania dla polskiego partnera wyniosła 19 386,88 EUR, zaś wartość dofinansowania dla czeskiego partnera wyniosła 20 000 EUR.

„Bądźmy offline” i „Życie zaczyna się tam, gdzie kończy się Wi Fi” były nazwami dwóch wspólnych pięciodniowych turnusów, podczas których uczniowie szkół partnerskich uczyli się „przetwrać” bez Internetu.

SZKOŁY WYŻSZE NA OBSZARZE EUROREGIONU SILESIA

Jak mówi przepis wprowadzający czeskiej ustawy o szkołach wyższych, szkoły wyższe jako najwyższy poziom systemu kształcenia są czołowymi ośrodkami kształcenia, niezależnego poznania i działalności twórczej oraz odgrywają kluczową rolę w rozwoju naukowym, kulturowym, społecznym i gospodarczym społeczeństwa poprzez to, że m.in. rozwijają współpracę międzynarodową, a w szczególności europejską, będącą istotnym wymiarem ich działalności, wspierają wspólne projekty z podobnymi instytucjami z zagranicy, wzajemne uznawanie studiów i dyplomów, wymianę pracowników akademickich i studentów.

Uczelnie wyższe na czesko-polskim pograniczu umożliwiają wiele działań w ramach projektów transgranicznych, których celem jest podnoszenie poziomu kształcenia i które w istotnym stopniu przyczyniają się do rozwoju polsko-czeskiej współpracy transgranicznej także w sferze nauki i badań. Na terenie Euroregionu Silesia działają trzy publiczne uczelnie wyższe o charakterze uniwersyteckim: **Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie (Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava)**, **Uniwersytet Ostrawski (Ostravská univerzita)** oraz **Śląski Uniwersytet w Opawie (Slezská univerzita v Opavě)**, ponadto **Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu** i prywatna **Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Prawa (Vysoká škola podnikání a práva)**.

Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie
<https://www.vsb.cz>

WIZJA UNIwersYTETU

Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie chce być jednym z 400 najlepszych uniwersytetów na świecie, oferującym kształcenie na kierunkach technicznych i ekonomicznych, prowadzącym działalność naukowo-badawczą na wysokim poziomie z naciskiem na wykorzystywanie osiągniętych wyników oraz zapewniającym niezbędne usługi merytoryczne na rzecz sfery zastosowań oraz oferującym uczenie się przez całe życie.

W 1849 roku w Příbrami powstała Zasadnicza Szkoła Górnicza. Na mocy dekretu prezydenta Edwarda Beneša została ona w 1945 roku przeniesiona do Ostrawy i na jej gruncie wyrosła obecna Wyższa Szkoła Górnicza – Uniwersytet Techniczny w Ostrawie. W ciągu 170 lat ze szkoły górniczo-hutniczej powstał obecny uniwersytet politechniczny, oferujący szeroki wybór kierunków technicznych i ekonomicznych. Uniwersytet kształci prawie 12 000 studentów na 249 specjalnościach (z tego 114 w języku angielskim) na 7 wydziałach i kilku ogólnouniwersyteckich kierunkach studiów takich jak np. mechatronika czy nanotechnologia. Uniwersytet prowadzi badania w ośrodkach i instytutach badawczych takich jak np. Centrum ENET, Instytut Technologii Środowiskowych, IT4Innovations i Centrum Badań Energetycznych. Częścią uniwersytetu jest także Planetarium Ostrawa. Uniwersytet realizuje wiele czesko-polskich projektów o większym lub mniejszym zakresie. W ciągu ostatnich pięciu lat z Funduszu Mikroprojektów w Euroregionie Silesia zatwierdzono niemal 230 tysięcy euro na 15 mniejszych projektów realizowanych przez różne wydziały i placówki tego uniwersytetu.

Uniwersytet Ostrawski

<https://www.osu.cz>

W 1953 roku otwarto w Opawie *Wyższą Szkołę Pedagogiczną*, która kształciła nauczycieli dla 2. stopnia szkół podstawowych. Jej działalność w 1959 roku przejął powołany Instytut Pedagogiczny, którego siedzibą została Ostrawa. W 1964 roku instytut ten otrzymał status samodzielnego Wydziału Pedagogicznego w Ostrawie, na bazie którego w 1991 roku powstał samodzielny uniwersytet. Obecnie uniwersytet ma sześć wydziałów: oprócz wspomnianego wydziału pedagogicznego to także wydziały filozoficzny, przyrodniczy, sztuki, studiów społecznych i medyczny. W skład uniwersytetu wchodzi dwa instytuty (Europejski Instytut Badawczy Pracy Społecznej oraz Instytut Studiów Zagranicznych) oraz Zakład Badań i Stosowania Fuzzy Modelowania. Z biblioteki uniwersyteckiej Uniwersytetu Ostrawskiego korzystają studenci, pracownicy akademicy oraz szeroka publiczność. Na studiach licencjackich, magisterskich i doktoranckich studiuje około 9600 studentów.

Campus Wyższej Szkoły Górniczej – Uniwersytetu Technicznego w Ostrawie należy do największych w Europie Środkowej i oprócz zajęć dydaktycznych oferuje zakwaterowanie, wyżywienie, zajęcia sportowe i wydarzenia kulturalne, a także wiele innych usług, w tym uniwersyteckie przedszkole. Foto: Petr Sznepka

Uniwersytet Śląski w Opawie

<https://www.slu.cz>

Uniwersytet Śląski w Opawie funkcjonował początkowo jako dwa wydziały Uniwersytetu im. Masaryka w Brnie, jeden w Opawie, drugi w Karwinie. W lipcu 1991 roku na gruncie tych dwóch wydziałów powstał Uniwersytet Śląski z siedzibą w Opawie. Ta publiczna szkoła wyższa składa się obecnie z czterech jednostek: Wydziału Filozoficzno-Przyrodniczego w Opawie, Wydziału Handlu i Przedsiębiorczości w Karwinie, Wydziału Polityki Publicznej w Opawie oraz Instytutu Matematyki w Opawie. Chociaż Uniwersytet Śląski mający niespełna 5000 studentów należy do mniejszych czeskich uczelni, to oferuje studia na łącznie 82 akredytowanych specjalnościach w języku czeskim i 18 w języku angielskim. Ponadto ma swojej ofercie kilkadziesiąt kursów w ramach kształcenia przez całe życie oraz wiele kursów w ramach Uniwersytetu Trzeciego Wieku. Uniwersytet Śląski w Opawie jest członkiem European University Association, utrzymuje kontakty z wieloma uniwersytetami zagranicznymi oraz intensywnie współpracuje z najbliższymi uczelniami, w szczególności z polskiego Śląska. Pod patronatem Uniwersytetu Śląskiego w Opawie w 2003 roku stworzono czesko-polską sieć uniwersytetów partnerskich pn. „Konferencja Rektorów Uniwersytetów Śląskich”, której pierwszym przewodniczącym został ówczesny rektor Uniwersytetu Śląskiego w Opawie prof. Zdeněk Jirásek, później także prezes czeskiej części Euroregionu Silesia. Wspólną deklarację podpisali rektorzy Uniwersytetu Śląskiego w Opawie, Uniwersytetu Ostrawskiego, Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach, Uniwersytetu Opolskiego, Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Akademii Ekonomicznej w Katowicach. Głównym celem Konferencji jest ciągle wzmacnianie wieloletniej współpracy oraz nadanie jej nowego wymiaru zgodnie z procesem bolońskim. Uniwersytet Śląski w Opawie jest także członkiem stowarzyszonego Euroregionu Silesia.

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa (PWSZ)

<https://www.pwsz.raciborz.edu.pl>

Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa w Raciborzu jest publiczną uczelnią zawodową, której absolwenci uzyskują tytuł zawodowy licencjata lub inżyniera. Uczelnia została założona w 2002r. na mocy decyzji Rady Ministrów Rzeczypospolitej Polskiej. Jest jedyną uczelnią tego typu w województwie śląskim. Wpływ na powołanie PWSZ właśnie w Raciborzu miały zapewne tradycje edukacyjne tego miasta. Już od lat 50-tych XX w. swoją siedzibę miało tu cieszące się dobrą opinią i znane na całym Śląsku Studium Nauczycielskie, przekształcone następnie w Kolegium Nauczycielskie. W 1992r. powstało zaś Nauczycielskie Kolegium Języków Obcych.

PWSZ w Raciborzu prowadzi obecnie 10 kierunków kształcenia w sześciu instytutach:

- Instytut Architektury (kierunki: Architektura oraz Edukacja Artystyczna w zakresie sztuk plastycznych);
- Instytut Techniki (Automatyka i Robotyka);

W auli Uniwersytetu Śląskiego w Opawie odbywają się posiedzenia Walnego Zebrania Członków czeskiej części Euroregionu Silesia.

- Instytut Studiów Społecznych (kierunki: Administracja oraz Bezpieczeństwo Państwa);
- Instytut Studiów Edukacyjnych (pedagogika w zakresie edukacji elementarnej oraz pedagogika resocjalizacyjna);
- Instytut Neofilologii (filologia o specjalnościach: filologia angielska, język angielski, filologia germańska, język niemiecki, filologia czeska);
- Instytut Kultury Fizycznej i Zdrowia (kierunki: Wychowanie Fizyczne, Pielęgniarstwo oraz Turystyka i Rekreacja).

Budynek główny raciborskiej uczelni mieści się przy ul. Słowackiego 55. Poza obiektem głównym, w którym funkcjonuje większość instytutów, hale sportowe, kryta pływalnia, biblioteka z czytelnią oraz administracja uczelni, PWSZ posiada jeszcze dwa inne budynki dydaktyczne – budynek Instytutu Architektury przy ul. Łąkowej oraz obiekt przy ul. Lwowskiej.

W Państwowej Wyższej Szkole Zawodowej w Raciborzu kształci się około dwóch tysięcy studentów na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Uczelnia ma charakter uczelni państwowej, co oznacza, że finansowana jest przez dotację z budżetu państwa oraz przez Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego. Studenci nie ponoszą kosztów kształcenia.

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Prawa, SA

<https://www.vspp.cz>

Wyższa Szkoła Przedsiębiorczości i Prawa to prywatna szkoła wyższa typu nieuniwersyteckiego, która powstała przez połączenie Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości Ostrawa i Wyższej Szkoły Informatyki Menadżerskiej, Ekonomii i Prawa w Pradze. Uczelnia ta, mająca swoją siedzibę w Pradze, oferuje studia także w placówkach w Ostrawie i w Brnie. Wszystkie prowadzone kierunki są w unikatowy sposób dostosowane do aktualnych potrzeb współczesnego konkurencyjnego rynku. Szkoła skupia się na kształceniu kompetencji, mającym na celu praktyczne wykorzystanie zdobytej wiedzy i umiejętności.